

گفت‌وگوی «جام‌جم» با فرهاد مختاری، تهیه‌کننده فصل جدید مسابقه «۵ ستاره»

«۵ ستاره» مثل خانواده

جیمز کامرون در اتحاد بزرگ علیه ابرقهرمانان مارول و دی‌سی کامیکز:

آدم‌های عاقل با ابرقهرمانان ارتباط نمی‌گیرند

دادخواهی رسانه‌ای علیه منافقین «از تیرانا تا تهران»

شبکه پرس تی‌وی با ساخت آثار متنوع سعی در روشنگری سیاست‌های دوگانه غرب دارد

جام‌جم

پنجمین شماره ۱۴۰۱
روزنامه فرهنگ - هنر
رسانه - جامعه

با حضور تهیه‌کننده و بازیگران سریال در «جام‌جم» بررسی شد

تابوشکنی «بی همگان»

گزارش

مسئولان دانشگاه گزارش تعرض جنسی نسبت به خودشان را داده‌اند. فیلم مستند زمین شکار نشان می‌دهد از نظر کارشناسان و جامعه‌شناسان، نوع پوشش (عریان‌گری)، روابط نزدیک و بی‌بند و باری دختران و پسران، مصرف مشروبات الکلی و مواد مخدر و... از مهم‌ترین عوامل رشد فجایع جنسی در این دسته از جوامع بوده است.

دانشگاه‌ها روارد، برترین مرکز علمی یا رکورددار تعرض جنسی؟

«اگر دانشگاه هاروارد به تعداد جرایم تجاوزی که در محیط آن صورت می‌گیرد اعتراف کند، درهای بسته می‌شود و رؤسای آن خودکشی می‌کنند»، این جمله‌ای است که در ابتدای مستند زمین شکار ساخته کریی دیک، روی پرده نقش می‌بندد؛ فیلم مستندی که سال ۲۰۱۵ درباره تعرضات جنسی در دانشگاه‌های آمریکا ساخته شد. فیلم زمین شکار به دلیل ترانه‌اش به نام وقتی برای توافق ببفتد به مراسم اسکار هم راه یافت و آن را لیدی گاگا روی صحنه هشتاد و هشتمین مراسم اهدای جوایز آکادمی علوم و هنرهای سینمای آمریکا اجرا کرد، در حالی که گروهی از دانشجویان مورد تعرض جنسی قرارگرفته با شعار «تقصیر من نبود» گرد او را گرفته بودند. قبل از اجرای این ترانه بود که در اقدامی بی‌سابقه جو بایدن معاون اول اوباما، رئیس جمهوری وقت آمریکا روی صحنه رفت و ضمن دعوت همه مردم آمریکا به حضور در کمپینی برای اعتراض به تعرضات جنسی به ویژه در محیط‌های دانشگاهی، عاجزانه درخواست کرد که «فرهنگ خود را تغییر دهیم تا دیگر کسی قربانی این گونه فجایع قرار نگیرد»

آوریل ۲۰۱۵ دانشگاه هاروارد یک نظرسنجی در میان دانشجویان خود انجام داد که بخشی از پروژه پژوهشی بزرگ بود که در ۶۴ دانشگاه معتبر آمریکا و در میان ۱۵۰ هزار دانشجوی آنها (اعم از فارغ‌التحصیل یا مشغول به تحصیل) درباره تعرضات جنسی صورت می‌گرفت. نتیجه این پژوهش که سپتامبر ۲۰۱۵ منتشر شد، بسیار تکان دهنده بود. نظرسنجی فوق نشان می‌داد که ۷۲/۲ درصد دانشجویان دختر حاضر در این آمارگیری، در زمان حضورشان در دانشگاه هاروارد مورد آزار و اذیت جنسی قرار گرفته‌اند. این آمار رتبه دانشگاه هاروارد (به عنوان رتبه اول علمی دانشگاه‌های جهان) را در زمینه تعرضات جنسی نیز بالاتر از سایر دانشگاه‌ها قرار داد! این درحالی است که طبق همان گزارش حدود ۸۰ درصد دانشجویان دختر مورد تعرض قرار گرفته، هیچ گزارشی به مقامات دانشگاه ارائه نکرده‌اند.

قربانی این گونه فجایع نشود!» یعنی مسئولان و سران فرهنگ مخرب آمریکایی اینک به فکر تغییر فرهنگی افتاده‌اند که بیش از یک قرن است با آن، دیگر سرزمین‌ها و ملت‌ها را هدف و مورد تهدید قرار داده‌اند! جو بایدن در همان مراسم حاضران را به شنیدن ترانه وقتی برای توافق ببفتداز فیلم زمین شکار فراخواند که نامزد دریافت اسکار بهترین ترانه فیلم شده بود و لیدی گاگا (رقاصه‌ای که اساسا فرهنگ بی‌بند و باری و روابط نامشروع را با رفتار و لباس‌ها و ترانه‌هایش ترویج می‌دهد) آن را اجرا کرد. هنگام اجرای وی جمعی از دختران و پسران زنان و مردانی که قربانی تعرضات جنسی شده بودند، روی صحنه آمدند و با نشان دادن جملاتی خال کوبی شده روی دستان و بازوان خود، مصادیق بارزی از بحران یادشده را نمایش دادند.

شاید چنین شویی در طول تاریخ مراسم اسکار و دوران ریاست جمهوری ایالات متحده بی‌سابقه باشد که در مقابل یک معضل اجتماعی، آن هم تعرضات جنسی، معاون اول رئیس جمهوری آمریکا به یک فاجعه فروپاشی قریب‌الوقوع هشدار داده و تقاضای تغییر فرهنگ کند. گزارش تکان دهنده‌ای در سال ۲۰۱۴ حکایت از آن داشت که تنها ۶۰ درصد دختران ۶۵ درصد پسران دانشگاهی در آمریکا به پلیس یا

قربانگاه، مؤسسات آموزشی و دانشگاهی بودند که «زمین شکار» نامیده شدند. کار به آنجا انجامید و به قول معروف آتش آن قدر شور شد که گویا خان هم فهمید. گزارش‌های تکان دهنده‌ای از مراکز دانشگاهی و شکایات گسترده قربانیان تعرضات یاد شده و همچنین والدین آنها در فضاهای مختلف جامعه انتشار یافت تا حدی که پای بایدن، معاون اول باراک اوباما (رئیس جمهور وقت آمریکا) را به مراسم اسکار هم کشاند. یعنی برای اولین بار در جمع نامزدزهای بهترین ترانه (The Hunting Ground) درباره خیل تعرضات آمریکایی به خصوص بخش دانشگاهی آن مطرح کرد. حضور یک فیلم مستند به نام زمین شکار جنسی در دانشگاه‌های مختلف آمریکا باعث شد تا ترانه این فیلم به نام «وقتی برای توافق ببفتد»، در جمع نامزدزهای بهترین ترانه اسکار سال ۲۰۱۶ قرار گرفته و به بهانه آن، جو بایدن، معاون اول رئیس جمهوری آمریکا روی سن مراسم اهدای جوایز آکادمی رفته و ضمن دعوت همه مردم آمریکا به کمپینی در اعتراض به تجاوزات جنسی به ویژه در محیط‌های دانشگاهی، عاجزانه درخواست کند که: «فرهنگ خود را تغییر دهیم تا دیگر کسی

آن سوی آب در ذهن و جان مردم مشرق زمین نفوذ کرده و آنها را در خواب و خیالی فرو می‌برد که پس از این سال‌ها به صورت کابوسی پریشان و دهشتناک، جامعه غرب را در خود بلعیده است. این خواب و خیالی که بی‌حجابی، بدپوششی و بی‌بند و باری زندگی غربی را همچون رویایی برای خود می‌بیند و متأسفانه در میان طبقه متوسط جامعه ما رواج دارد، این‌گونه القا می‌کند که سبک زندگی غربی و بی‌بند و باری و محدودیت‌های حجاب، پوشش و روابط زن و مرد، آزادی و رشد زنان را در جامعه به همراه داشته و به برتری دیرسال آنها پایان خواهد داد. اما آیا واقعا چنین است و همه واقعات، گزارش‌ها، آمارها، تحلیل‌ها و اخبار چنین ادعاهایی را اثبات می‌کند؟ آیا واقعا چنین اتفاقی در غرب افتاده و در آن دیار، فرهنگ برهنگی و عریان‌گری و بی‌بند و باری روابط زن و مرد، آن چشم و دل سیری و رفتار متمدانه را به وجود آورده است؟

طرح بحران تعرضات جنسی در دانشگاه‌های آمریکا

گزارش تعرضات و آزارهای جنسی به هالیوود محدود نم‌اند و به طرز حیرت آوری پس از گزارش نوردیک از سال ۲۰۱۰ تا ۲۰۱۵ از سوی مؤسسات آکادمی نهادهای آماري به نحو فزاینده در فضاهای مختلف رسانه‌ای غرب انتشار یافت، گرچه رسانه‌های اصلی سعی در کتمان آنها داشتند اما ناگزیر بخش‌هایی از آنها به عنوان خطر عاجلی که جامعه آمریکایی و اروپایی را تهدید می‌کند، مورد توجه قرار گرفت و برخی مسئولان را به میدان فرستاد. این بار میدان

فیلم‌ها، سریال‌ها و سایر محصولات و تبلیغات رسانه‌ای که جامعه آمریکا را به شدت به سوی بی‌بند و باری، ناپای‌گری و فساد و فحشا می‌برد، تاثیر خود را روی آن گذاشت. این تاثیر به تدریج در جامعه غرب اتفاق افتاد. جامعه‌ای که تصور می‌شد، آن قدر به لحاظ فرهنگی و اندیشه رشد پیدا کرده که اساسا دیگر نمایش برهنگی و حتی عریانی مفروض و روابط بی‌قید و بند زن و مرد، برایش تأثیری ندارد و رشد تفکرات و سطح اندیشه‌ها، آنچنان این جوامع را در حد اعلای عزت نفس قرار داده که هیچ اتفاقی مابین زنان و مردان حتی برهنه نیز در این جامعه رخ نمی‌دهد. تبلیغات سرسام آور غربی‌ها و پیروان آنها در این سوی مرزها نیز چنین گمانی را تقویت می‌کرد که گویا هرآنچه از روابط مفسده آمیز و تبااهی‌آور جریان می‌یابد در جوامع عقب افتاده و به اصطلاح مذهبی شرق و از جمله ایران است و در ممالک غربی که تمدن، تجدد، پیشرفت و فکر و عقل در جریان است، جز رفاه و آزادی و احترام به زن و حفظ کرامت انسان‌ها وجود ندارد.

ترویج این تفکر که پوشیدگی و حجاب در واقع باعث حرص و ولع انسان‌ها شده و میزان فساد را بالاتر برده و در مقابل، برهنگی و عریانی و باز بودن روابط بی‌قید و شرط زن و مرد دیگر به قول معروف چشم و دل همگان را سیر کرده‌و آن را به صورت روانی معمول برای همه عادی می‌سازد، اساس تشویق به برهنگی و بی‌بند و باری و تشکیک می‌داد و البته برای اثبات آن یک سری نشانی‌های غلط از طریق رسانه‌های فرمایشی و زنجیره‌ای این سو و آن سوی مرزها، ارائه شد که هیچ‌گونه پایه علمی، پژوهشی آکادمیک و حتی میدانی و اجتماعی نداشت. حالا بازم پس از گذشت دهه‌ها، همچنان همین تبلیغات بی‌پایه، رواج دارد و همان توجیهات ساده لوحانه نیز به دنبالش می‌آید که گویا به رغم همه آن روابط بی‌بند و بارانه، برهنگی‌ها و عریان‌گری‌ها اما جامعه غرب اینک در اوج رفاه، امنیت، تمدن، آسایش و آرامش قرار دارد و جوامع شرقی و به قول آنها جهان سومي و به خصوص مسلمان در حقیض فقر، بدبختی، ناامنی، بحران، فساد و تباهی غوطه‌ور است و این تبلیغات توسط رسانه‌های معلوم الحال

به مناسبت روز جهانی فلسفه

نگاه نوگرا به فلسفه داشته باشیم

هر ساله به مناسبت روز جهانی فلسفه، شخصیت‌ها، موسسات و مراکز علمی کشور سعی می‌کنند از زوایایی نو به این علم بپردازند. سعی می‌شود در این مختصر نکاتی درباره فلسفه در حوزه‌های علمیه بیان شود.

۱. فلسفه بعد از انقلاب اسلامی و به خصوص سال‌های اخیر با تلاش و مجاهدت‌های فراوان شخصیت‌های کم نظیری همچون علامه طباطبائی، شهید مطهری و برخی اندیشمندان معاصر از رشد و نمو خوبی برخوردار شده است و تأکیدات رهبر معظم انقلاب، بر گسترش دانش فلسفه و توسعه مراکز علوم عقلی افزوده و امید است دانش فلسفه با تکیه بر موضوع و چارچوب این علم به حرکت موثر خویش ادامه دهد.

۲. نگاه‌های افراطی و تقریبی به این علم همواره از گسترش و کاربرست بیشتر آن جلوگیری کرده و آنچه اهمیت دارد، حرکت بر محور اندیشه‌ورزی فلسفی و تفلسف مصطلح است. متأسفانه نگاه حداقلی و تقریبی و به تعبیری فلسفه‌ستیزی در حوزه علمیه، فرصت استفاده از این علم را میان حوزه‌های علمیه گرفته و آن را دستمایه قلب و تحریف افکار غیرصحیح قرار می‌دهد. از طرف دیگر، نگاه حد اکثری به فلسفه و خارج شدن از موضوع علم و روش‌شناسی استدلال آن موجب اثبات ناکارآمدی و کم فایده بودن آن در انتظار عمومی می‌شود. توجه به تفاوت علوم، هدف و غایت هر علم و کارکردهای مختلف علوم انسانی، ما را از دایره افراط و تقریب دور می‌کند.

۳. فلسفه‌خوانی و نظام تعلیم فلسفی در حوزه‌های علمیه نیازمند اقتناع و فرهنگ سازی توسط دست‌اندرکاران است. این علم با دقت‌ها و ظرایف علمی و نیازمندی فهم آن به استعداد و توانایی بدون هیچ‌گونه اقتناع و تبیین در برنامه علمی عموم طلاب قرار گرفته و این مسأله، موجب چالش‌های علمی و انگیزشی در فهم فلسفه شده است. طلاب سطوح مقدّماتی و تخصصی عموماً با اهداف و کاربست‌های علمی فلسفه در کشف حقایق و کشف معارف اسلامی آشنا نمی‌شوند و این مهم‌ترین ضربه به دانش فلسفه است.

۴. فلسفه همانند دانش‌های مختلف و گوناگون با سبک‌ها، قرائت‌ها و تبیین‌های مختلفی مواجه شده است. حیات دانش به تعامل قرائت‌های مختلف علم شکل می‌گیرد و متأسفانه یکی از نقاط آسیب فلسفه در حوزه‌های علمیه، برجسته کردن و رواج یک‌سویه برخی قرائت‌های فلسفی است که این رویکرد، چالش بزرگی در فهم مبانی فلسفه، انقطاع از تراث و افکار گوناگون فلسفی و به نوعی منجر به استبداد علمی می‌شود.

۵. دانش کلام که به تعبیر رهبر معظم انقلاب (حوزه علمیه اسلام و حوزه علمیه اهل بیت علیهم السلام در درجه اول حوزه کلام و بعد حوزه فقه بوده است و بزرگان فقه‌ای ما متکلمین بوده‌اند) از اهمیت به سزایی در دفاع از عقاید و تبیین معارف اهل بیت علیهم السلام برخوردار است. یکی از خط‌ها و اشتباهات روش یکسان دانستن دانش کلام و فلسفه اسلامی است که این مسأله ظلم به دو دانش و تراث علمی شیعه است.

آنچه در حوزه‌های علمیه از گذشته رواج داشته است و میراث ارزشمند شیخ طوسی، شیخ مفید، علامه حلی، میرحامد حسین، شرف‌الدین و علامه امینی و... است، تلاش و مجاهدت بزرگان در دفاع اعتقادات اصیل تشیع در چارچوب علم کلام است و گسترش فلسفه در سال‌های اخیر نباید به انکار روش و هویت علم کلام منجر شود.

حجت‌الاسلام سید مسعود مرتضوی